СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 210. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 9-го вересня 1940. No. 210. Jersey City, N. J., Monday, September 9, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДАЛЬШІ ДИСКУСІЇ НАД ПРИМУСОВОЮ СЛУЖБОЮ

ВАШИНҐТОН. — Палата представників далі дискутує над законопроектом примусової служби. Подібно як сенат, також палата представників, замісць забиратись до голосування над самим законопроектом, наперед голосує над його поправками і застереженнями. Покищо голосувано над поправкою, щоб поборовий вік обмежити до тих границь, до яких звів його сенат, себто від 21 до 31 року життя. Але цей внесок перепав і палата представників тим виразно зазначила, що бажає, щоб поборовий вік активної служби був від 21 до 45 року життя. Перепав також внесок на поправку, щоб службу американської армії обмежити виключно до території Злучених Держав Америки, без заморських посілостей. До голосування над самим проектом повинно прийти вже в найближчих днях.

ПРЕЗИДЕНТ НАГЛИТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Президент вислав упімнення до конгресу, щоб скорше дебатували над справою примусової служби і щоб брали її під голосування. Бо внаслідок проволоки багато потерпить підготовка національної оборони, казав він. На пресовій конференції президент Рузвелт щераз повторив це опімнення, та сказав по латинському, що „темпус фуґіт", себто „час утікає".

МАЙРОН ТЕЙЛОР ПОВЕРНУВ ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — До Америки повернув із Ватикану персональний представник Рузвелта до апостольської столиці, Майрон Тейлор. Він не хотів висказувати своїх думок на політичне положення в Европі, доки не побачиться з президентом та не здасть йому звіту. Він лиш зазначив, що тішиться, що вернув до дому, саме тепер коли Америка стоїть перед важними справами, торкаючими її заграничної політики. В тих справах Америка буде мусіла в короткому часі винести рішення, говорив Тейлор.

НОВИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР.

НЮ ЙОРК. — На „Єнкі Клипері" прибув до Америки новий французький амбасадор, Ґастон Генрі-Гей. Він говорив журналістам, що Франція тепер занята вилизуванням ран та не має часу бавитись у різні фашистівські фільософії. Про себе говорив, що ніколи не був прихильником фашизму, чи націзму, але був за те, щоб шукати з Німеччиною способу співжиття, бо знав, що Франція до війни неприготована. На жаль, говорив він, будуччина опісля показала, що він мав рацію. Він теж говорив, що впродовж зими Франція матиме великі труднощі, щоб прокормити населення. Про „переслідування жидів", говорив, що це неправда. Теперішний французький уряд тільки зніс той закон, який надав жидам спеціяльні права на основі яких їх не вільно було критикувати.

ПРОТИ „ДВОЯКОГО ПАТРІОТИЗМУ".

НЮ ЙОРК. — Суддя Дейлі відмовився дати чартер одному італійському товариству, яке обєднує уроженців італійського міста Торе Фаро. Суддя сказав, що це товариство має за завдання плекати двоякий патріотизм і двояку льояльність: до Італії та її уряду і до Америки. Приймаючи американське громадянство чоловік мусить рішитись на цілковиту льояльність супроти Америки, казав суддя. Та водночас він зазначав, що сентименту до старого краю, зацікавлення до старої культури і плекання цеї культури тут, в Америці, не означає „двоякого патріотизму" і цілком не перечить американській льояльності.

ЗАДОВОЛЕНІ З ВИЛКОГО.

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку вернули републиканські провідники, які їздили до Рошвил, до Вендела Вилкого на наради, як повести виборчу кампанію. Деякі прихильники Вендела Вилкого почали нарікати, що він, після блискучої перемоги в Філядельфії на републиканській конвенції, почав попадати в нечинність. Через те він почав тратити багато на популярности. Щоб виграти цей президентський біг бреба напружити всі сили, а Вилкі, так декому здавалось, почав легковажити собі це. Тепер републиканські провідники, які вернули від нього з нарад, говорять, що Вилкі знає, що робить і що вже в короткому часі розпічнеться добра кампанія.

КОНТРТОРПЕДОВЦІ В КАНАДІ.

МОНТРЕАЛ. — Вісім американських контрторпедовців, із 50 вимінених Америкою за бази, прибуло вже до Канади і там вони перейдуть у руки англійської залоги, щоб чимскорше вирушити до Англії. Ці контрторпедовці мали дві години вправи разом із обома залогами — американською і англійською, щоб привчити останню як ними орудувати. З американських портів вибирається до Канади більше тих контрторпедовців.

НА СМЕРТНІЙ ПОСТЕЛИ ПРИЗНАЄ, ЩО ЙОГО ЮНІЯ БУЛА В РУКАХ ҐЕНҐСТЕРІВ

ШКАҐО. — Тут помер Метю Тейлор, що впродовж 35 літ був активним організатором робітничих юній в Шікаґо. В останніх роках свого життя він був предсідником юнії віндових операторів. Перед смертю він зложив зізнання, яке тепер опублікували. З зізнання виходить, що від чотирьох років сильна організація ґенґстерів, що діє в Шікаґо і Ню Йорку, при помочи загроз, скритих вбивств і розбою змусила його юнію піддатись під свою контролю. На платні становища в юнії почали налазити ріжні ґенґстери. Крім того з каси юнії треба було виплачувати ґенґстерам ріжні хабарі. Він сам виплатив ґенґстерам коло $30,000. Метю Тейлор наводить кілька випадків скритих вбивств з боку ґенґстерів, називаючи вбитих і тих, що вбивали. Він також потвердив зізнання одного свідка в процесі проти бувшого предсідника домових робітників, Джорджа Скаліза, що Скаліза „вибрали" на предсідника шікаґовські ґенґстери.

ПРОКУРАТОР О'ДВАЄР ЗАКИДАЄ ЛЯ ҐВАРДІЇ НЕТАКТ

Бруклинський прокуратор Вилієм О'Дваєр, який вже вславився тим, що розкрив „душегубний синдикат" та потягнув до судової відповідальности кільканацять душегубів, тепер висказав у крайнім обуренні негодування на посадника Ля Ґвардію, за те, що той на власну руку втручається в його дохоження і то не повідомляючи його про те. Ля Ґвардія, говорив О'Дваєр, не кажучи йому ні слова, звелів одному поліцаєві перебратись за арештанта і сховатись до сусідної келії, в якій сидів злочинець, що був під слідством. У той спосіб цей поліцай мав довідатись від злочиниця ріжні речі і донести про них безпосередно посадникові. О'Дваєр обурений на це тому, бо таке поступовання є доказом браку довіря до нього самого, а також перешкоджує йому в дохоженнях.

НІМЕЦЬКІ НАЛЕТИ НА ЛОНДОН І АНҐЛІЮ КРІПШАЮТЬ

Коли в одному дні є аж сім налетів на саму столицю Англії то не диво, що американські кореспонденти приходять до заключення, що мабуть тим разом Гітлер ставиться серіозно до того, що заповів про свій напад на Англію. Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс", що приглядався тим налетам з будинку цього часопису в Лондоні, каже, що деяким німецьким летунам вдається продертись через оборонну лінію і скидати бомби ще скорше, ніж можна остерегти населення про налет. Каже, що німці скидають нічцю парашути зі смолоскипами і тим способом освітлюють ті частини міста, над якими кружляють. Після цього вони орієнтуються, яка це частина міста. Звичайно літаки літають так високо, що їх не може досягнути протилетунська артилерія і доперва звідтам скидають бомби. Останнім разом вдалося німцям скинути кілька таких бомб у самім центрі міста. Найбільше шкоди є від огню.

МІНЯЮТЬ ТАКТИКУ

Німецькі летуни, щоб змилити британських, міняють часто бойову тактику. Наприклад надлетять у величезній формації, а потім нагло розлітаються на всі сторони по два чи три літаки. За який час злітаються знову докупи, надлітаючи з ріжних сторін. Це так діється головно в наступах на Лондон.

ЗАВЗЯТІ БОЇ В ПОВІТРІ

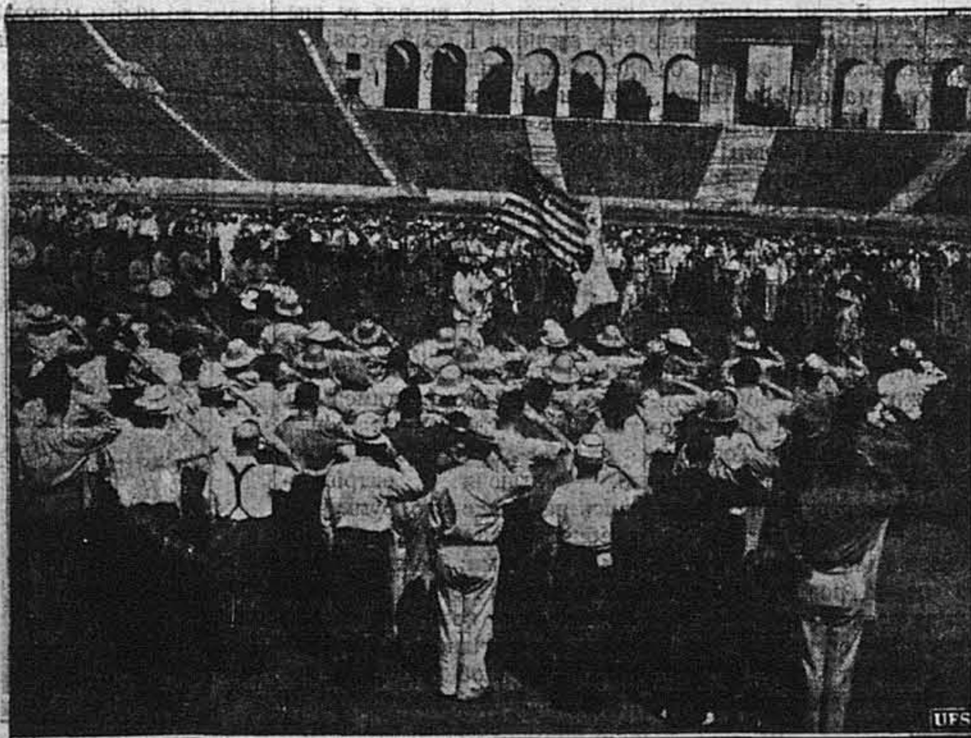
Очевидно, що британські летуни пускаються зараз за німецькими літаками, як тільки їх побачуть. Раз-у-раз ведуться високо в хмарах завзяті бої, але їх не можна добачити, бо зависоко. Ніхто, як описує американський кореспондент, не може побачити таких боїв у повітрі, як їх можна бачити в тих фільмах, що їх продукують в Голивуді.

БЕРЛІН ТЕЖ ПОСТІЙНО АТАКОВАНИЙ

Нема одної ночи, щоб британські летуни не були і над Берліном і не обкидували його запальними бомбами. Та властива увага британців звернена тепер більше на ті міста, де знаходяться склади воєнних матеріялів, а зокрема нафти. Там завдають вони німцям найбільше шкоди.

ДЕ БЕК І РИДЗ-СМІҐЛИ?

СТОКГОЛЬМ. — Кружляє поголоска, що в Кракові мають перебувати польський маршал Ридз-Сміґли і полк. Бек, що був міністром заграничних справ давньої Польщі. Кажуть, що ніби вони мали відбути вже наради з губернатором Франком. Обидва знаходились досі в Румунії, де перебуває ще далі багато польських дипльоматів і офіцирів.

ОБОРОННІ ВПРАВИ ДОБРОВОЛЬЦІВ У КОЛИЗЕЮ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

СОВЄТИ ПРО АМЕРИКАНСЬКУ ПЕРЕДАЧУ КОРАБЛІВ АНҐЛІЇ

МОСКВА. — Совєтська преса, повідомляючи про умову між Злученими Державами і Великою Британією в справі винайму морських баз і відступлення контрторпедовців, добачує в ній в першу чергу „продовження імперіялістичної війни". Совєтська „Правда" підкреслює, що Злучені Держави передали 50 воєнних кораблів на те, щоб скріпити оборону Англії перед наступами Німеччини і Італії, а тому дальша війна буде не тільки довша, але й завзятіша.

Добачують пониження Анґлії.

Совєтський „Труд" помістив з нагоди цеї події образок, на якому представлено британського льва, як благає Вуйка Сема, що держить в губі воєнний корабель. Під картуном написано, що Лондон мусить тепер вважати себе „молодшим братом англьо-саксонської родини".

В першу чергу — проти Японії.

На думку часопису „Труд" обміна, яка тепер зайшла між Злученими Державами і Великою Британією, є співпрацею, яка є спрямована проти Японії. А та співпраця, каже часопис, мусіла наступити скорше чи пізніше. Вона була неминуча.

НЕ БУДЕ НІЯКОГО НЕПОРОЗУМІННЯ З СОВЄТАМИ.

РИМ. — Те, що діється тепер на Балкані, доведе до замирення усіх наддунайських країв і заведення там порядку. Совєти, колиб були противні тому, що там діється, булиб відразу виявили це дипльоматично, чи військово. Тому нема підстави вірити тим поголоскам, що заповідають якесь непорозуміння між Совєтами і Німеччиною та Італією.

КАРОЛЬ ЩЕ РАЗ УСТУПИВ З ПРЕСТОЛА.

БУКАРЕШТ. — Румунський король Кароль, що вже раз мусів відректись трону через свою любку Маґду Люпеску, був тепер примушений Залізною Ґвардією знову уступити і втікати з краю. Ніхто не знає, де він перебуває. Кажуть, що втік на кораблі зі своєю любкою до Туреччини. Німецька преса пише, що він виїхав до Швайцарії. Признано йому річну платню в сумі $60,000. Кажуть, що він належить до найбагатших людей в Европі. Також ті, що з ним разом були при уряді, доробились величезних маєтків. Але ледви чи будуть з цього користати, бо всі вони тепер арештовані. Залізна Ґвардія буде на них мститись, як і на бувшому королеві, за те, що через них були розстріляні тисячі членів цеї фашистської орґанізації, включно з відомим провідником Кодреану. Румунським королем став молодий Михайло, років 18, син Кароля. Та його влада зістала дуже обмежена, майже ніяка. Диктатором краю став ген. Іон Антонеску. До Румунії покликано зараз матір Михайла, королеву Олену, з якою Кароль не жив.

НІМЕЧЧИНА ЗАДОВОЛЕНА З ПЕРЕМІН В РУМУНІЇ.

БЕРЛІН. — Коли читати німецьку пресу, що описує переворот в Румунії, то можна прийти до переконання, що Німеччина те все передбачувала, а може й плянувала. Про Кароля пишеться, що він був „про-британським" та держав політичну лінію з такими людьми як д-р Едвард Бенеш. Його карієра була для націстів скінчена тоді, коли він зачав кріваву чистку, звернену проти Залізної Ґвардії, що держала з Німеччиною. Тепер надіються, що Румунія буде вже тісно звязана з Німеччиною, та що там настане влада, подібна до націстівської, на що дійсно заноситься.

„ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПРИЯТЕЛЬ".

РИМ. — Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" доносить з Італії, що там панує переконання, що „нова Румунія" буде для „осі" великим „протибольшевицьким приятелем".

МАДЯРИ НЕ ЖАЛУЮТЬ.

БУДАПЕШТ. — В Мадярщині цілком певно ніхто „не проллє сльози" за королем Каролем, що втік з Румунії. Вважають, що він був одним з тих впертих голов, що не хотіли допустити ніяким чином до ревізії договорів, якими закінчено минулу світову війну і задля яких Мадярщина стільки натерпілась.

ЧИ НЕ ЗАНОСИТЬСЯ НА ЩОСЬ?

АМСТЕРДАМ (Голяндія). — В окупованій німцями Голяндії заборонено нагло цеї неділі всі спортові забави. Тому, що нема ніякої причини до такої заборони, догадуються, що можливо це має щось спільного з наступом Німеччини на Англію.

ВІДРУБУЮТЬ ГОЛОВИ.

БЕРЛІН. — Видно, що в Німеччині не все в такому порядку, як виходилоб з того, що пишеться в ґазетах, коли „Народній Суд" засудив чотирьох німців за державну зраду і шпіонажу на смерть через відрубання голов, що виконано.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПО ДЕМОКРАТИЧНОМУ ЖИТИ

Американське радіо передавало розмову пані Рузвелтової, жінки президента краю, з одною молодою дівчиною і одним молодим хлопцем, що є натуралізованими американськими громадянами. У тій розмові, в якій молодь питала, а пані Рузвелт відповідала, ішло про те, що треба робити, щоб ті, що прибули до Америки, краще пізнали ті демократичні ідеали що положені в основу американського життя.

Питаюча дівчина хотіла почути відповідь на те, чи не требаб вимагати від шкіл, щоб вони присвятили більше уваги науці про демократію. Правдоподібно виходила з того заложення, що колиб так було, то й молодь, що виходить з тих шкіл, булаб в спромозі краще розуміти і цінити демократичні ідеали.

На те пані Рузвелт відповіла, що на її думку підготовка до демократії не полягає в тому, щоб вивчити з книжок тайну, як правити державою чи керувати політичними і громадськими справами. Найважніша справа в демократії — це вірити в права одиниці, казала пані Рузвелт. Але підкреслила, що одинокий шлях, що веде до розуміння демократичного способу життя — це саме життя. Але таке, де людина живе по демократичному.

Далі вона зазначила, що демократія це не є щось таке, що є незмінним. Навпаки, демократія міняється. А її зріст залежить від нас самих, від нашого відношення до неї. Демократія це — вічні пригоди. І така форма правління, що вимагає від кожного громадянина — максимум посвяти.

На питання, що робити, що деякі чужомовні радіові стації передають „фашистську пропаґанду", пані Рузвелт відповіла, що у відповіди на те треба натуралізованим громадянам виявляти більшу активність в правлінню краєм та творити всюди в краю публичні трибуни, на яких треба такі справи публично підносити, їх обговорювати та також давати на них відповіди.

Ще відповідала пані Рузвелт на те, що робити, щоб демократія не була такою повільною і тяжкою в часі, коли треба скоро діяти. Казала, що ми, що дорожимо демократією, мусимо бути привязані до неї так пристрасно, як пристрасно привязані молоді німці, італійці чи росіяни до нацизму, фашизму і комунізму. При кінці дораджувала пані Рузвелт молодим натуралізованим горожанам, як і молоді взагалі, більше цікавитись громадськими справами, в першу чергу в тих громадах, де вони живуть, дбаючи про те, щоб життя в тих громадах поліпшилось.

Як бачимо, то пані Рузвелт дораджує молоді менше сушити собі голову дефініціями, що це є демократія, шукаючи за відповіддю по книжках, а замісць того радить віддавати себе на службу громаді й вищим ціллям, заховуючи при тому особисту свободу та дбаючи про те, щоб ніщо таку свободу не нарушувало, чи вбивало.

ЗА СПІЛЬНУ ПРАЦЮ

Звичайно багато пишуть про геройство в боротьбі за волю народу. Отже беруть відразу найвищу жертву, яку людина складає для рідного народу. І славлять героїв як тих, що кладуть основи під існування батьківщини. На другому місці кладуть ідеал праці для свого народу. Дехто говорить тепер і про геройство праці серед несприятливих відносин. Головно, коли хтось дає працю з завзяттям за найменшу платню або й без платні, поскільки людина може знайти прожиток в іншій спосіб. Загалом говорять про геройство тоді, коли хтось цілком безкористовно, тільки з ідеї, посвячується для якоїсь великої справи.

Коли є ґерої війни, виринає питання, чи можуть бути герої миру? Отже є вони. Це ті тихі, певні народні робітники, що десятками літ видержують на своїх становищах, не хитаються і не заломлюються під ніякими ударами. Таких „героїв" сірої буденщини потребують якнайбільше й американські українці. Їх треба і не те, щоб цілком примирити ріжні наші угрупування та знайти для них плятформу спільної праці для ріжних наших цілей в Америці, а зокрема для тої цілі, якою є справа допомоги визвольним змаганням України.

Звичайно кидається в нас заклики до праці, чи до участи в якійсь маніфестації до всіх, „без огляду на їх партійну, групову, релігійну, церковну" і ще там яку приналежність. Але навіть цей, хто такі відозви складає, в таку спільність не вірить. Бо як з одніеї сторони він і хотів би участи всіх у „його" маніфестації, то знає, що так не станеться, бо будуть завжди угруповання, що не підчиняться „його" думці, чи „його орґанізації". Змагання підчинитися думці є природне, бо кожен щирий чоловік виходить зо становища, що він іде правдивою дорогою до вибраної мети, а інші помиляються. Отже він хотів би всіх приєднати до свого способу думання. Так є і з організацією.

Власне в цьому способі думання лежить і неможливість обєднати всі українські угрупування в Америці. Бо з виключного способу думання зроджується себелюбство й нетолєранція. Впарі зо себелюбством йде амбіція, тобто зарозумілість. З тим знову вяжеться гордовитість. Бо хто то, мовляв, дорівнає мені? Я єдиний, що заступаю правдиву українську ідею. І т. д.

Ось тому практичний і досвідчений розум американського українця повинен тепер призадуматися над такими справами.

Берім під увагу хочби тільки одну ціль: добро українського народу в Европі. Чи не можна знайти спільного порозуміння, як до цього добра змагати? Ця справа тепер далеко простіша, ніж була напр. перед роком. Тепер загрожене само існування українського народу, як окремої етнічної та культурної одиниці. Отже йде вже про збереження цього народу, про його існування. Коли так, то яка підстава до окремих українських партій, що боряться між собою за плятформу, за поставлення групової думки понад увесь загал? Яка підстава до якогось доктринерства, що не має найменшої практичної вартости? Хіба на те, щоб продовжувати винищуючу „діточу забаву", щоб знати, хто виграє. Щось, як колишня забава дітей у військо.

Отже: Чи є, напраклад, рація, нам, американським українцям, продовжувати існування „партій" на тлі передвоєнних угрупувань та партій, створених у старому краю ще за австрійських часів? Чи не приходить слушна пора, щоб цілковито забути за оте партійництво, а пристосуватись до вимог теперішности? Чи не можнаб, напр. сказати: „Американські українці не творять ніяких партій, коли йде мова про старий край, а творіть одну культурну українську цілість для плекання українських традицій і для праці для освободження українського народу з ворожого національного ярма?"

РІК ВІЙНИ

Дня 1. вересня минув перший щік від часу, коли німецькі війська переступили польську границю. Знову 3. вересня минув рік, коли Англія й Франція, виповнюючи свої зобовязання супроти Польщі, виповіли війну Німеччині. Як англійський так і французький уряд перестерігали Гітлера, що коли він заатакує Польщу — вибухне війна, та що не повториться другий Мінхен, як це було з Чехословаччиною.

Усі дані промовляють за те, що Німеччина думала, що Чеймберлин та Даладіє блофують і таки не підуть до війни за Польщу. Але вона помилилися, аліянти тим разом не страшили. Вони таки виповіли війну.

Впродовж цього року війни багато вже зникло держав, а ніхто не знає скільки ще зникне. Все це тому, що Англія та Франція гарантувала Польщу, кажуть одні. Війна булаб все таки вибухнула на Заході — заперечують другі.

З перспективи одного року нової світової війни, вже лекше провести певні висновки, яких ще тому рік тяжко було зробити. Наприклад, останні події на Балкані, а саме поділ Румунії та німецька „протекція" обкроєного королівства, являються для декого рухом проти Москви.

Деякі американські журналісти та знавці нової національ соціялістичної Німеччини стверджують, що Німеччина не хотіла війни на заході, що вся її вибухова енерґія була звернена на схід, і що колиб не Англія й Франція, нині булаб уже комуністична Росія розбита, можливо при помочі Італії та Японії. Відомий колюмніст „Бенжамін Де Кассерес пише про це так:

„Що булоб сталося, колиб Англія та Франція були оставили на поталу Польщу, як вони оставили були Чехословаччину, Манджурію та Китай? Природно, тяжко дати точну відповідь. Одначе, це мій особистий здогад, що Німеччина не хотіла війни з Англією та Францією. Вона була наставлена на схід. Росія була її остаточною ціллю. (Сталінтог боявся, на ділі він це знав!). Україна та Балкан мають подостатком всього того, чого Німеччина потребує для свого „життевого" простору.

„Всяке порозуміння, що Гітлер зробив зо Сталіном в справі недоторкаемости Росії, не варте паперу, на якому воно списане. Взагалі ніщо не має вартости, що колинебудь Гітлер кому обіцяв, з виїмком німецького народу.

„Це є дальший мій здогад, що Німеччина й Росія булиб вже у війні, колиб не були вмішались Англія та Франція. Німецькими союзниками проти Росії булиб напевно Японія та Італія. Всі три булиб дощенту знищили Росію.

„Ця пожива булаб вистарчила їм на деякий час. В тому часі, Англія, Франція та Злучені Держави Америки, вичуваючи, що певного дня Гітлер знову зголодніє, булиб добре узброїлися".

Ось таких поглядів нині в Америці щораз більше, хоч їх арґументація — самі здогади. Та не про них нам йде. Ходить нам про це, що за той рік війни потерпіли Польща, Данія, Норвеґія, Люксенбург, Голяндія, Бельгія, Франція, Литва, Лотва, Естонія та Румунія, але потерпіла також й то дуже, українська нація, про якої терпіння ніхто не згадує.

Біля сім і пів міліона українців, що попали по розвалі Польщі під сталінське залізне ярмо, терплять нині нечувану неволю. Москва переселює цілі українські села в глиб Азії, над Ледовитий океан, в пустині Туркестану та Далекого Сходу. По галицько-волинських, а тепер вже й буковинсько - басарабських селах, винищується до щенту дух самостійної української культури та української церкви.

Ось тому і українці, деб вони не були, мусять гірко згадувати першу річницю нової світової війни. Бо коли вже мала бути війна, то вона могла бути звернена не проти західньо-европейських, високо-культурних народів, а проти тих, що давили український нарід, що панували над ним терором та насиллям.

Та є щастя в нещастю. Воно є в тому, що український нарід, що стогне під чоботом наїзника, є свідомий того, що прийде кінець його терпінням та що ті терпіння це та роса, яка так пекуче пече перед сходом сонця.

РІШИЛА — СТРАТЕҐІЯ

Останній Соломонівський суд, відбутий у Відні Німеччиною та Італією, розкроїв Румунію, яку стрінула до певної міри така доля як Чехословаччину в 1938 році. Як тоді Німеччина, Польща та Мадярщина накинулися на Чехословаччину, так тепер Совети, Болгарія та Мадярщина ділять Румунію — за згодою Німеччини і Італії.

Фактично, оцяя „житейська сцена", що відбулася у Відні, не бачила справжніх акторів: вони були за сценою. А на сцені були лиш ступайки: Румунія та Мадярщина.

Мадярщина була нагороджена отим Соломоновим судом: вона одержала більш як половину Семигороду. Це заплата за довголітню „терпеливість" та віру в „справедливість" осі Рим-Берлін. Румунію той суд „покарав" за довголітню приязнь з Англією та Францією. Та фактично так було, що Італія і Німеччина не хотіли так дуже карати Румунію, бо обидві потребують її нафти, а вона вже й так стала по їх боці.

Російський чинник.

Москва також була невидимим актором румунської траґедії. Саме коли мадярсько-румунські переговори доходили до вершка, на румунсько-совєтському пограниччі вибухнули криваві заворушення. Є всі познаки сподіватися, що це російські провокації, які мали на цілі поставити Румунію в такий хаос, деб інтервенція Росії видавалася необхідною.

До речі, московський уряд вислав дві гострі ноти до короля Карла, в якій грожено „рішучою акцією", а комінтерське радіо безперестанку говорило про остаточний „день" червоного визволення румунських селян та робітників.

Суд над Румунією — це суд над Москвою.

Та віденський суд над Румунією має куди більші наслідки для загально-европейської політики, ніж це виглядає. Мадярщина дістала дуже важну стратегічну лінію, що біжить найвищими вершками Карпат, отже є тяжка до здобуття. Значиться, ця сама лінія, що колись здержувала татарів, монголів та москалів від дальшого наступу на середню Европу, є в руках Мадярщини. Очевидно, Німеччина не тільки застерегла собі право перекинути свої війська на румунську східню границю, але вже це військо висилає, щоб держати руку на Мадярщині й Румунії й евентуально вжити їх проти Росії, якби на таке заносилось, на що одначе не виглядає.

Одним словом, у Відні рішено великі переміни стратегічної ваги, яких наслідки можна буде бачити щойно у будучині. Віденські рішення у першу чергу це рішення військово-стратегічної ваги. Ґарантія нових румунських кордонів Німеччиною тільки підтверджує цей факт. Тепер через Мадярщину та Румунію Німеччина фактично сягає глибоко в балканський півостров та навіть доходить до Чорного моря.

Мадярщина в цій румунській операції виказали подібне поведення як Польща в розборі Чехословаччини. Для самих мадярів — це не побіда, дарма, що Мусолінів голосник Верджініо Ґайда твердить, що „побіда італійсько-мадярсько-німецької приязні". Мадярщині кинено тільки кістку зо стола на те, щоб її часово заспокоїти.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(27)

На вигоні, побіля хутора, під доглядом якогось парубка паслося з 10 коней і лошат; трохи далі — хлопець у накиненій на плечі свитці пильнував невеличкого шматка овець, а під самим частоколом маленька дівчинка з довгою лозиною в руці пасла гусей з гусенятами. Старенький дідок гонив до річки худобу на водопій.

— „Треба й собі коня напоїти, та й розпитати в дідка дорогу", — думав Павло, але з місця не рухався, аж поки старий не вигнав своїх биків та корів з телятами у воду. — „Мілко, бачу, — отже, тут і переберуся на той бік".

Дід уже загледів його й стояв на розгруженому копитами та ратицями березі, однією рукою спершись на кия, а другу приклавши долоню до чола, вдивляючись у червоно-чорну пляму на зеленім тлі лісу. Павло підїхав до плеса.

— Добридень, діду!

— Дай Боже здоровля! — озвався скрипливим голосом дідок.

— А чи не скажете, дідусю, чий це хутір?

— Чому не скажу? Скажу, козаче... Це хуторець полковника Гудими Петра, козацького старшого в Каневі, якщо знаєш.

Павло мимохіть усміхнувся.

— „Щеб пак не знав би, — подумав сам собі, — цеж той сердитий дундук, що хотів був канчуками відшмагати мене... То це його маєток?... Хм... цікаво".

— Чому не знаю — знаю, — сказав голосно. — Та пана, мабуть, нема на хуторі?

— Нема, сама пані. А ти заїхав би, козаче... Старенька буде рада... Дуже добра та гостинна пані...: Й донечка рада буде... Нудяться самі... З місяць тільки буде, як прибули з міста. В зимі там перебували... А ти, бачу, з братчиків запорозьких... По одежі бачу.... Хоч і молодий ще дуже...

Павло нахилився й, не злізаючи, рознуздав коня і вїхав у воду. Кінь нагнув голову, важко відсапнув і почав пити, вряди-годи відриваючись, ніби розкуштовуючи, чи добра.

— Ні, дідусю, — відповів по хвилі Павло, — щиро дякую, але не заїду, хоч і кортить, бо дуже хапаюся. Десь надвечір мушу вже бути за Чорним лісом, там де Чорний Шлях повертає, коли їхати з Торговиці, на низ: там зустріну братчиків, що вертаються з Канева...

Сказав і прикусив язика... „Що це я розпатякався! — подумав неспокійно. — Так нагоня може сягнути й сюди, а дід і справить услід за мною... Ну, та вже сказав, не вернеш..."

— Я поїхав уперед, та добре шляху не знаю, бо вперше в цих місцях, і збився, — і брехав і не брехав він.

— Та й звідси можна потрапити, — заспокоїв його старий пастух. — Я добре ці місця знаю. Поїдеш отак попід цим ліском усе вперед та вперед, аж поки й край лісові буде... Там, у ліву руку, буде дорога на Черкаси, до Дніпра, та ти не їдь на Черкаси, а все просто, просто на Чигирин...

— Та мені, діду, й до Чигирина не треба, — сказав усміхаючись, Павло.

— Я знаю, сину, що не треба, а ти їдь, — їдь та їдь, аж поки не найдеш на хутір полковника Гулого Дмитра. На хуторі спитаєш дорогу на Чуту, а в Чуті вже знатимеш, де тобі чекати твоїх братчиків.

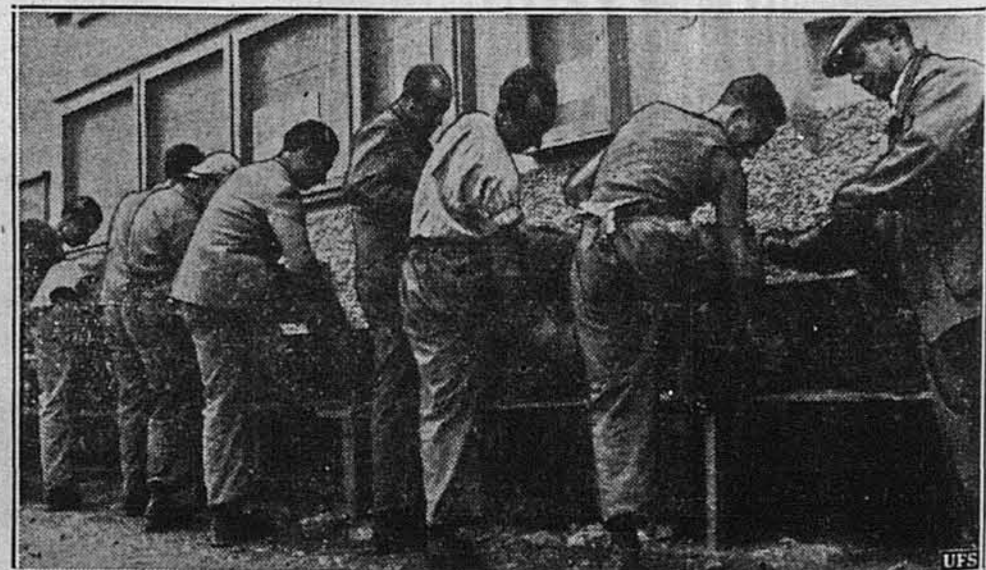
Худоба дідова стояла у воді, ремигаючи й витріщившись на Павлового румака та розбризкуючи довкола себе воду хвостами: видно було, що вийти на беріг не мала жадної хіті, коли в тихому плесі так вигідно. Павло знов нахилився, щоб зануздити коня, й мимоволі задивився на свій власний образ, що злегка похитувався в свічаді спокійного плеса. Вперше міг розглянути себе в січовім убранні.

— „Хм... а правду казав Криґа, що з мене не кепський козак..."

З води задоволено посміхнувся до нього молодий, гарний, як князь, козак із великими карими очима й чорним, уже закрученим над краями уст, вусом, у червоному жупані, підперезаному китаєвим поясом, у шапці, облямованій видниховим хутром; два пістолі за поясом та гарна шабля збоку надавали постаті вершника зовсім мужнього вигляду, притаюючи ще виразно позначені риси й рухи юнацькі.

— А що, сину, — озвався здивований дід, — дивишся в воду на козацьку свою вроду, чи спитуєш, чи глибоко?... Їдь, бреди сміливо: по черево румакові, глибше не буде.

Парубок стенувся й спаленів. Щоб заховати замішання, сіпнув поводдя й торкнув коня острогами. (Далі буде).

У ШВАЙЦАРСЬКОМУ ТАБОРІ ДЛЯ ЖИДІВ. — Швайцарія завела табори для жидівських утікачів з Німеччини, щоби дати їм приміщення й нагоду до здорової праці.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПРОТИВЕНСТВА ПРИТЯГАЮТЬСЯ.

На річних зборах Американського Психольогічного Інституту, що відбувалися через кілька днів у Стейт Коледж, Па., предложив один професор студію над зарученими парами. Взявся він спеціяльно за розслідження, чи правда це, що противенства протягаються.

Ріжні саме люди вважали це за доказну правду, що в випадках свобідного добору молодят добираються звичайно противні натури. Польський письменник Сенкевич робив це свідомо й грубо в своїх повістях так, що брунет вибирав собі бльондинку, а бльондин брунетку.

Професор Ловел Келі простудіював три сотки наречених пар і переконався, що думка про добір противенств не має фактичної основи. Звичайно люди добираються не для противенств, а для подібностей. Часто наречені так до себе подібні, немовби вони були брат і сестра.

ЛЮДИНА В ВЯЗНИЦІ.

Інший учений, Моріс Л. Фарбер, психіятричний дослідник стації дитячого добробуту стейту Айови, взявся розслідити, на скільки відповідають фактам звичайні думки про вплив вязниці на вязника. Він узявся розслідити, наприклад, від чого саме найбільше мучиться людина в вязниці. Він запізнався й заприязнився з цілою низкою вязників і подає тепер у своїм рефераті висліди цих розмов.

На основі цих розмов він стверджує, що вязник мучиться найбільше через дві причини: передовсім тоді, як він не знає, коли він вийде з тюрми. Потім через те, коли він почуває, що він сидить у тюрмі несправедливо.

Останнє питання дотикає основного питання справедливости. Перше показує, що це непрактично лишати довжину вязничної кари неозначеною.

ЧАРІВНИЦТВО ПІД РОЗСЛІДОМ.

Відомий популяризатор науки Вилієм Сібрук написав недавно цікаву книжку про відьмарство. Взяв він собі за завдання наперед прослідити, скільки в Америці є ще віри в відьми, вовкулаки, чарівники, опирі й таке інше, а потім на стільки такі вірування мають справжню основу. Він каже, що серед пенсилвенійських німців („доч") є багато подібних забобонних вірувань у силу чарів. Фармері часто нарікають, що якийсь чарівник чи чарівниця зачарували людину, худобину або стайню. Сібрук каже, що є люди, які вірують у свою чарівну силу й роблять ріжні речі, щоби вплинути на інших людей своїми чарами.

Він питається: чи можуть чари доконати свого діла? Розумна людина звичайно відповіла би: певно, що не можуть. Цеж забобони.

Одначе Сібер каже, що чари можуть зробити своє діло. Та цей наслідок прийде не від чарів, а від того, що людина, проти котрого чари звернені, приймає чари за правдиву силу й їм піддається. Отже людина підпадає під вплив не чужих чарів, а власної сугестії. Каже Сібері: це зовсім так, гейби ви казали своїй теші, як вона зле виглядає, і вічно її питалися: чи не хора вона? Коли хтось буде таке вічно питатися, а запитана возьме собі такі думки до серця, вона з часом певно занедужає зо самої журби за здоровля.

КОРОЛІВСЬКА РОДИНА В ГОСТЯХ У ПРЕЗИДЕНТА. — Президент Рузвелт і пані Рузвелтова приймали недавно королівську родину, що втекла з Норвегії.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Українські кандидати в Мишиген.

Тому, що правибори вже майже за плечима, американські громадяни українського роду мишиганського стейту будуть мати цього року найкращу нагоду заманіфестувати свою політичну зрілість через солідне поперття трьох кандидатів з рамени републиканської партії, які є українського роду. Це: адвокат Іван Д. Кузь, кандидат на стейтового сенатора з 21. дистрикту, адвокат Михайло І. Мозола з Гемтремк, кандидат до стейтової леґіслятури з того міста, та ще інжинір Мирон Касій, кандидат до Стейтової леґіслятури з міста Дітройт. Усі вони поставлені в кандидати як ті, що мають заслуги в американськім життю, бо це найважніше.

Адв. Іван Кузь.

Думаю, що непотрібно широко розводитись над спосібностями та працею п. Івана Д. Кузя, бо нема такого нашого громадянина, щоб його тут не знав. Адв. Кузь, хоч прибув до цього краю вже з родиною, себто з обовязками, вибився на поважне становище в Форд Мотор Ко. Завдяки праці, витревалости і спосібностей. Через нього сотні українців дістали працю в скрутнім часі. Замітне те, що п. Кузь серед тяжкої праці пішов на дальшу науку та скінчив право, а тепер веде свою адвокатську канцелярію. Він завжди має час (і гроші!) на активну участь в громадськім життю. Є головою Української Федерації міста Дітройту і відомим пропаґатором Українського Конґресу. Є членом 41. від. Укр. Нар. Союзу в Дірборн і організатором 444 від. У. Н. Союзу в Дітройт, котрого більшість членів, це бувші козаки з Великої України.

Адвокат Кузь є кандидатом на стейтового сенатора з 21. округи. Він вповні заслугує на поперття усіх наших громадян цього дистрикту. Якщо адв. Кузь дістане номінацію, то певно буде вибраний в загальних виборах.

Інжинір Мирон Касій, це один з наших молодих професіоналістів, що вже роджений по цім боці океану. Він покінчив інжинірські студії в Дітройт Інститут оф Технольоґи в 1939 році. Тепер працює як інжинір в Бріґґс Ко. Це дуже активний член молодечих організацій і довголітній член У. Н. , від. 94. ім. Шашкевича, і бувший його предсідник.

Інж. Мирон Касій.

Інж. Касій кандидує до стейтової леґіслятури і має дуже добру нагоду бути номінований, якщо українці його щиро попруть. На інж. Касія можуть голосувати наші громадяни з всього міста Дітройту. Його вибір принесе нам велику моральну поміч.

Не від речі згадати, що інж. Мирон Касій (по англійськи: **Myron Kasey**) дістав дуже добре поперть від ріжних американських організацій, що свідчить про його спосібности.

Михайло І. Мозола.

Уроджений в Пенсилвенії, а замешкалий в Гемтремк. Він покінчив свої адвокатські студії, будучи дуже молодим хлопцем, бо в 21 році.

Адвокат Мозола є дуже добрим бесідником. Люблений в політичних колах. Він вже бв раз номінований на посла в 1934 р., але був побитий демократичним кандидатом. Він займає високі становища в комітетах републиканської партії і був вибраний на делєгата на републиканську конвенцію до Філядельфії. Бере активну участь в українськім життю громади гемтремк. Під цю пору є предсідником політичного клюбу, і членом У. Н. Союзу в 94. відділі.

Тому, що адвокат Мозола є кандидатом виключно в Гемтремк, усі наші громадяни повинні солідно його поперти, щоб він міг дістати номінацію, на яку він вповні заслуґує.

А тепер звертаємось зокрема до членів У. Н. Союзу. Нашим святим обовязком є поперти цих трьох наших кандидатів. Уявіть собі, яка то булаб велика наша моральна перемога, колиб всі три були вибрані. Теперішня скрутна ситуація в українськім життю повинна заставити кожного з нас віддати свій голос на цих трьох републиканських кандидатів. Не тому, що вони републикани, але тому, що вони чесні, розумні й ідейні громадяни й добрі Союзовці, якими ми повинні гордитись. Тому всі як один голосуймо за ними.

Голосуймо на них, бо вони кваліфіковані і мають дуже добру нагоду бути вибраними. Забудьмо за партійну приналежність, а віддаймо голоси на тих трьох кандидатів за їхні заслуги.

Іван В. Іванчук.

З ДІЯЛЬНОСТИ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЧЕСТЕР, ПА.

Відзначення українського хлопця.

Павло Тиман, 17-літний син українських родичів, діяльних громадян, членів У. Н. Союзу Марії і Івана Тимана з Честер, Па., дістав велике відзначення, бо здобув одиноку цього року на цілу Пенсилвенію стипендію Високої Школи Копалень, стейту Колорадо. Із всіх пенсилвенійських учнів, кандидатів до цеї стипендії, директор публичного виховання цього стейту, д-р Френсис Гас вибрав його.

Молодий Павло Тиман є абсольвентом Високої Школи в Честер, Па. Це не перша його нагорода. В червні цього року він дістав стипендію своєї школи в висоті $100, а також почесне відзначення за добрий вислід у студіях. Подібну нагороду за добрі студії і провідництво серед студентів, він дістав від „Киваніс „Кей Бі Ай", далі дістав нагороду Ренселера Політехнічного Інституту за студії в математиці, нагороду від Клюбу Науки за студії, та відзначення виголосити вступну промову на початку року.

Про це відзначення ученика українського роду подали місцеві американські ґазети довші згадки. Честерська українська громада надзвичайно радіє тими його успіхами.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР РОБЕРТ ДЖЕКСОН, котрий запевнив президента Рузвелта, що віддання американських контрторпедовців Англії не противиться американському законові.

З ДНЯ

ГРА СТАЛІНА.

Сталін відграє тепер дуже хитру політику. Таку саму хитру політику грав колись польський міністер закордонних справ, полк. Й. Бек, розпочинаючи її демонстративним заключенням з Німеччиною пакту ненападу. Цей пакт дуже лютив Францію і мало що не довів до розриву Франції з Польщею. Кілька разів їздили французькі міністри до Варшави вивідати в поляків, що вони властиво думають, але все вертали незадоволені з польської відповіді. Ця відповідь була хитра: „Франція не хоче йти до війни з Німеччиною, хоч тепер є час з Німеччиною розправитись. Тому нам не остається нішо інше, як шукати з Німеччиною порозуміння".

КІНЕЦЬ ДІЛО ХВАЛИТЬ.

І цього порозуміння Польща з Німеччиною шукала. Це порозуміння в останніх передвоєнних роках доходило до справжньої „приязні". Німецькі вояки на границі Польщі вигукували „Гайль Пілсудскі!" Подібне кричали польські вояки. В часі розбору Чехословаччини Польща великодушно дістала від Гітлера охлап, в нагороду за те, що помагала Гітлерові розхитувати існуючий на сході Европи стан, мозольно збудований Францією і Англією.

Як ця „розумна" політика Бека закінчилась, знаємо добре.

ЩО ЖДЕ СТАЛІНА.

Подібні трофеї приносить Сталінові його нинішня політика. Багато людей приписує йому велику хитрість і проворність, що ось із цього европейського заколоту кожний раз без війни і проливу крови виходить зо збільшеними територіями. „Гітлер беться, а Сталін користає", говорять в міжнародніх політичних колах.

Політика Сталіна хвилево справді виглядає на дуже розумну. Сталін заприязнився з Гітлером і говорить, що йому наплювать на демократії, яких він все ненавидів. Пощо йому, Сталінові, битись з Гітлером, шкодити Гітлерові, а на кінець самому закінчити так, як цар Микола?

Справді, є чимало практичних причин для Сталіна, щоб не битись, тільки мириться з Гітлером.

ЩО ГОВОРИТЬ АНГЛІЯ.

Водночас Сталін через своїх амбасадорів говорить Англії так: „Невже ви думаєте, що моя приязнь з Гітлером щира? Хіба думаєте, що я такий дурень, щоб не знав, що Гітлер зо мною зробить, коли виграє війну? Я погодився з Гітлером тому, щоб початково вибухову силу Гітлера повернути в інший бік, хочби проти вас. Це мусите мені простити, бо так диктує головна засада міжнародньої гри, якої й ви придержуєтесь. Але після того, як Гітлер витратить свою вступну вибухову силу і пічне запепадати, повірте мені, що я піду проти нього. Я ваш союзник, вірний, природний союзник, тільки вичекайте".

В тих арґументах говорених Англії є стілька само рації, що в арґументах говорених Гітлерові. Тому Гітлер має таку саму основу вірити Сталінові, як має Чорчил.

ВІД ЧОГО ЗАЛЕЖИТЬ ЗМІНА.

Зміна політики Сталіна буде залежати від сили Гітлера. Як довго Гітлер далі має небезпечну „вибухову силу", так довго Сталін буде потурати Гітлерові і буде робити все, що той захоче. Колиб одначе Гітлер ламався, тоді цілком певно Сталін кинеться на нього, як кинувся на Польщу.

Не улягає найменшому сумнівові, що вигра Гітлера кінець кінців скропиться зле на Сталінові. Тому не улягає найменшому сумнівові, що Сталін підставить Гітлерові ногу, коли побачить, що Гітлер знаходиться в безвихіднім положенні. Про це знають усі головні учасники цеї ґіґантичної гри, себто Сталін, Гітлер, Чорчил, Мусоліні. Але Гітлер також знає, що як довго він має силу, його приятель Сталін не зрадить його і стоятиме по його боці.

ГРА ЧОРЧИЛА.

Чорчил старається побільшити страх Сталіна. Мовляв, Гітлер збирається вже тепер йти проти Советів, щоб стати на берегах Чорного моря, дійти до Каспія і звідтам заатакувати Британську Імперію на Близькому Сході й в Індії. Сталін знає, як довго Гітлер має на карку Англію, то на схід не піде. Тому бажає собі, щоб боротьба з Англією протревала можливо якнайдовше, доки Гітлер цілком не вибється із сил.

Чорчил переконаний, що кінець кінців Сталін таки мусітиме виповісти війну Гітлерові. Значить — Совети таки є потенціяльним союзником Англії.

Це правда, Але Чорчил здається не добачує факту, що чинно Сталін виступить проти Гітлера щойно тоді, коли той вже буде лежати на лопатках, поконаний Англією. Як довго Гітлер при владі, а його армія в порядку і під командою старшин, Сталін ні вусом не моргне проти Гітлера. Щойно коли німецька армія розпорошиться так, як вона це зробила в листопаді 1918 р., Сталін кинеться на Німеччину. Чи велика користь буде з цього Англії?

До цього часу Сталін буде вірно служити Гітлерові і буде його засобляти всякими сирівцями, без огляду на те, що нашіптують у Лондоні сталінські амбасадори. Щоб відтяти Гітлера від джерел сировців на Сході, Англія мусітиме зробити щось інше: причинитись до викликання там такого хаосу, який був у 1918, 1919 і 1920 роках.

ШУКАЄ СХОРОНИЩА ДЛЯ БРАТА.

Монах оо. Бенедиктинів, о. Павло Штрасер, приїхав до Америки, щоби вистаратися тут право побуту для свого брата, Оттона Штрасера, що вважає себе великим ворогом нацистів.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

РОЗБИТТЯ НІМЕЦЬКОГО ЛІТАКА НА ПІВДЕННОМУ ПОБЕРЕЖІ АНҐЛІЇ

ГІТЛЄР ГОТОВИЙ ЙТИ НА СХІД ЗА НАФТОЮ

Женевів Табуї, славна французька журналістка, що прибула в Америку зо збігцями, пише в ґазетах Герстового підприємства про можливости у плянах Гітлера:

На підставі звідомлень з Берліна й Румунії можна передбачувати недалекий розлом між Сталіном і Гітлєром. Звісно, що Німеччина має тепер припасів нафти до ведення війни лише на три з половиною місяця. Як звідомлюють, Гітлєр підготовляє кампанію з ціллю дістатися до нафтових піль в Баку й Батум. Він виконає цю атаку на випадок, коли йому не вдасться виправа на Анґлію.

Москва тепер в офензиві і все, що діється тепер на Балкані, треба оцінювати з цієї точки погляду. Яких 40 дивізій війська стоїть тепер у Кракові та на границі Словаччини, щоб „заґарантувати совєтсько - румунську границю". В дійсності ці війська готові проти Совєтів. Такесаме число війська пішло з Німеччини на границю Литви, а на підставі звідомлень з Балкану слідно, що Німеччина приготовляє бази для літаків в тамтих сторонах, щоб вирушити до Баку й Батум на Кавказі.

Пані Табуї дістала теж вісті, що урядові націстичні кола в Берліні дістали осторогу від Гітлера, що зовсім є можлива виправа на Совєти й тому мають бути виготовлені пляни такої виправи. Цей плян був виготовлений вже раз безпосередньо перед наїздом на Бельґію в дні 1. травня.

Важко зрозуміти наставлення Совєтів у цій справі. Здається одначе, що Сталін не згодиться віддати Гітлерові нафтові джерела без боротьби.

АНҐЛІЯ ДАЄ ЗАМОВЛЕНЬ АМЕРИЦІ НА 100,000,000 ТИЖНЕВО

ВАШИНҐТОН. — Від випобідження теперішньої війни Анґлія видала на замовлення в Злучених Державах два білiони дол. Британські торговельні аґенти, що перебувають в Америці, обраховують, що других два білони долярів видасть Анґлія на замовлення в Америці в наступнім році війни.

На підставі закона про невтральність Анґлія мусить платити готівкою. По більшій части платить вона золотом. Воно прибуває в Америку просто з копалень у Південній Африці або з Австралії. Деколи теж з Канади, бо туди перевезла Анґлія своє золото заздалегідь, або перевозить його ще й тепер з Банку Анґлії. Анґлія купує в Америці майже ввесь крам, від ґумових кишок до гашення вогню аж до літаків. Та найбільше гроша видала Анґлія на закупно літаків, бо аж $1,200,000,000. Одначе американські підприємці не були всилі виконати всі замовлення, бо не були на них приготовані. Треба було навіть будувати наперед фабрики або достроїти їх до вимог. На основі інформацій можна заключати, що з Америки дістає Анґлія пересічно 10 літаків денно. Наступного року вона зможе діставати по 70 літаків денно, або 1,750 місячно.

Після здачі Франції вислано з Америки в червні й липні в Анґлію 80,000 машинових крісів, 500,000 звичайних крісів системи Лі-Інфілд, 750 полевих гармат і цілі гори амуніції.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

VOCAL RECITAL BY UKRAINIANS IS JOY TO HEAR

National Home Auditorium Packed — Prof. Alexander Koshetz, Master of Folk Music, Presents Prizes.

Seventeen years ago a Ukrainian Choir sang in Massey Hall under the baton of Professor Alexander Koshetz, and many music-lovers remember that wonderful concert. I have heard no choralism since to equal the singing on that occasion, not even the renowned Don Cossacks.

On Saturday evening the auditorium of the Ukrainian National Home, 191 Lippincott street, was filled to overflowing with an audience of music-lovers eager to greet once more in Toronto Professor Koshetz, the greatest master of Ukrainian Folk music. He presented diplomas to eighteen Canadaian-Ukrainian music students who had finished their two month summer course in folk-music and choral direction under Dr. Pavlo Macenko, at the Queen Street Academy, sponsored by the Ukrainian National Federation.

The Students

A musical program was provided by students of the Academy hailing from widely separated points in the Dominion. A choir of eighteen female and twenty-four male voices sang partsongs. An orchestra of approximately twenty players contributed characteristic numbers. Students conducted the various items.

Among the soloists were a soprano vocalist, a violinist and a cornetist. Dr. Pavlo Macenko told the audience something of the character and significance of the work being sponsored by the Federation. Prof. Kowalsky conducted closing choral numbers, and General Sikevich addressed the audience. Peter Diakiw, a student, delivered an oration.

The Music

Choral numbers were characteristic, sung with bright intensity and directness. Tone of the singers was always fresh and clear and utterly free from the affectation of vibrato, in the common tongue "wobble." It was as profitable to watch the different directors as it was to listen to the singing. Each conductor showed personality, some dynamic, some lyric. But all were alike in one fine quality, sincerity that neither knew what fear was nor hesitated to be brave. It showed itself in clear cut speech amongst the songsters. They sang on their words and their directors showed them how, by sensitive flick of hand or wrist or finger and shaping of mouth and tilting of head.

A lovely soprano, Miss Olga Hawryluk, sang Schubert's Ave Maria in Latin and two encore numbers in Ukrainian. Nothing could better have demonstrated the tunefulness of Ukrainian speech than this subtle contrast between the Latin and the Slavonic in these solos. Her voice is pure soprano, her tones steady and sweet and light, and her production as nearly perfect as a voice naturally used can be. It was cheer joy to hear her sing so easily and lightly. The smile about her eyes and lips had faithful reflex in her tones and their sensitive inflection.

Her singing was typical of Ukrainian vocalism. The best in the world is glorious because its qualities are those of this young singer in the highest degree. The deep sympathy of her song is never spoilt by sentimentality either in maudlin tone or exaggerated stress in phrase.

Instrumentalism

Orchestra included violins, viola, trombone and cornet, balalaikas and piano. Directors were keen and decisive giving a clear beat without fussiness or affectation. The tone in ensemble was pleasingly mellow and graded with taste. Professor Koshetz must have been encouraged by what he heard of singing and instrumentalism. And it was inspiring to hear God Save the King sung so earnestly and expressively in the Ukrainian tongue.

—(The Evening Telegram, Toronto, September 3, 1940.)

З ДІЯЛЬНОСТИ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

35-ліття існування української церкви.

Велика тепер українська громада в Ню Йорку діждалася святкування 35-ліття своєї першоїл української церкви, тобто української католицької церкви св. Юрія, що тепер приміщена при Іст Семій вулиці. З нагоди цього ювилею відбудеться в неділю, 13-го жовтня б. р. концерт народньої пісні в Домі Карпатія. До виконання музичної програми запрошено знаних артистів, Марію Сокіл та проф. Антона Рудницького. Промову виголосить еп. Іван Бучко.

ПРОДАЮТЬ НІМЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ ЛІТАК

ЛОНДОН. — Міністерство Продукції Повітряної Зброї оголосило, що продасть два німецькі воєнні літаки з доставою в Ню Йорку. Літаки системи Месершміта можна купити по $125,000. Одначе не сказано, чи це справжня ціна, чи лише тому, що це воєнна добича, отже властиво воєнна памятка.

ТАРЗАН, ч. 99. Богду бачить і кидається.

BOHGDU'S AWKWARD BULK SHOT OUT OF THE SHADOWS STRAIGHT AT TARZAN'S ASSAILANT.

Дивачна постать Богду показалася з тіни й прямувала просто на Тарзанового напасника.

AS THE KNIFE FLASHED DOWNWARD, THE APE'S HUGE ARMS LASHED AROUND HAWQUO AND HELD HIM FAST.

Коли вже ніж блиснув у розгоні на діл, велитенські руки малпи обняли Говка й стиснули його цілко.

UNITED FEATURE SYNDICATE, Inc.

"QUICK, KEYDO!" TARZAN CALLED, "THE ROPES --- FREE ME!"

„Спішися, Кейдо!" крикнув Тарзан. „Ось посторонки... звільни мене".

-99-

THEN ZALIM AND THE CREW, AWAKENED BY THE FURORE, POUNCED UPON TARZAN AND HIS STRANGE ALLIES.

Але тоді саме збудився Залім та його челядь. Вони кинулися на Тарзана та його дивних союзників.